

Silvicultura „apropiată de natură” a revenit în România după 20 de ani. Întânirea anuală ProSilva - 28-30 iunie 2017, Sibiu, România

G.F. Borlea

Acum 27 de ani, în Slovenia, la Ljubliana, un grup de silvicultori preocupați de viitorul pădurilor Europei au pus bazele unei asociații denumită Pro Silva Europa, menită să propage conceptul “silvicultura apropiată de natură” sau silvicultura Pro Silva, formulat încă din secolul al XIX-lea de Karl Gayer și apoi de Henry Biolley. Conceptul silviculturii apropiate de natură a fost luat în considerare de nume ilustre ale silviculturii (Leibundgut - 1946, Schütz-1999, Otto - 1998, Turckheim - 2005, Korpel - 1995, Giurgiu - 1978, Carcea et al - 2013, Doniță -1977, Vlad et al – 1997, precum și mulți alții), este bazat pe analiza dinamicii pădurii naturale și înseamnă: promovarea și revenirea la compoziții ale arboretelor bazate pe specii indigene, adaptate stațional; crearea de structuri diversificate ale arboretelor care să asigure permanența tuturor funcțiilor pădurii; folosirea în mai mare măsură, prin dirijarea adecvată, a proceselor ecosistemice naturale, în special a capacității de regenerare și de autoreglare, pentru a asigura stabilitatea pădurii și eficiența economică a managementului forestier.

Fondatorii Pro Silva Europa au fost un grup de silvicultori-practicieni, cercetători din domeniu și profesori de Silvicultură de renume din Europa, reușiți la Ljubliana de către prof. dr. Dušan Mlinsek, fost Președinte al Uniunii Internaționale a Organizațiilor de Cercetare în domeniul Forestier - I.U.F.R.O. Asociația Pro

Silva, pornind de la modele ale pădurii naturale, promovează o silvicultură durabilă bazată pe procesele naturale, un randament economic susținut în condiții de minime riscuri ecologice.

Scopul acestei asociații este de a armoniza, de a crea un echilibru între economic și ecologic, și vine ca o reacție la intervenția antropică distructivă asupra pădurii. Bazându-se pe experiența de secole a silvicultorilor, Pro Silva își propune să corecteze, în timp, greșeli ale trecutului, prin măsuri silviculturale adecvate și să evite intervenții brutale de orice natură în ecosistemul forestier. Pornind de la funcțiunile îndeplinite de pădure: naturală (bioecologică), de protecție, de producție și culturală, Pro Silva are în vedere o administrare a ecosistemelor forestiere care să cuprindă îndeplinirea obiectivelor “economice” cât și “neeconomice”.

Realizarea funcțiunii naturale este condiția indispensabilă a unei bune îndepliniri ale funcțiunilor de protecție, producție și culturale ale pădurilor. Pentru îndeplinirea funcțiunii naturale, Pro Silva recomandă luarea în considerare, la aplicarea tratamentelor silviculturale cu precădere, a modelelor de vegetație corespunzătoare climei și solului, conservarea sau, după caz, reconstituirea lor, menținerea potențialului productiv al solului prin evitarea dezgolirii și prin menținerea unui nivel important al biomasei (inclusiv al “lemnului mort”), menținerea pădurilor de amestec, protejarea

Vizită păduri administrate de Ocolul Silvic Avrig

(Foto: G.F. Borlea)

Visiting day to forest administrated by Forest District Avrig

speciilor autohtone și utilizarea celor exotice în proporție mică, doar în cazuri speciale și cu o puternică motivație economică, precum și renunțarea la recoltă în anumite cazuri. În ceea ce privește funcția de protecție, se consideră că elementele sale (protecția solului, a biotopului, a speciilor rare sau în pericol, a apei, protecția împotriva eroziunii, împotriva emisiilor poluante și a zgomotului, protecția climatului local și planetar și protecția aspectului peisager) sunt imposibil de studiat separat de cele ale funcției naturale cu care se confundă în mare măsură.

Pro Silva consideră că elementele definitorii ale funcției productive, pe fondul asigurării unei silviculturi durabile, sunt: menținerea fertilității solului, garantarea continuității ecosistemului forestier și a producției de lemn și menținerea energiei naturale și a ciclului mineralelor. Metodele adecvate pentru realizarea funcției productive ar fi: un înveliș forestier continuu, selecția individuală a arborilor de recoltat și extrageri în toate stadiile de dezvoltare, menținerea permanentă a echilibrului între creștere și posibilitate, interzicerea tăierilor

rase, utilizarea regenerării naturale, minimizarea utilizării fertilizanților, a combaterii chimice și controlul densității vânatului. Funcția culturală a pădurii își regăsește astăzi locul convenit prin recunoașterea importanței pădurii în asigurarea unui nivel acceptabil al sănătății fizice și mentale a populației în centrele aglomerate. Unul din cele mai importante obiecti-

ve Pro Silva este cel al conservării întregului spectru al formelor de viață tipice ecosistemelor forestiere, chiar dacă ele nu prezintă aparent „valoare comercială” sau „socială”.

Cu privire la speciile forestiere introduse în cultură, se recunoaște că aceste specii pot da rezultate economice pozitive în anumite situații. Se recomandă introducerea lor în cultură limitat și numai după testări de lungă durată în zone în care tipul natural de pădure dă rezultate nesatisfăcătoare datorită intervenției antropice, efectelor schimbărilor climatice sau dezastrelor naturale. În cursul anilor, o serie de specialiști din învățământ, cercetare și practică silvică, inclusiv proprietari de păduri, animați de acest concept, au discutat la consfăturile organizate de asociație și au căutat să-l aplice în multe țări din Europa. Astfel, după 20 de ani, în pădurile europene există experimente reușite de transformare a arboretelor echine, multe create artificial, cu alte specii decât cele stațional indicate, în arborete cu structuri diversificate, cu compoziții naturale sau apropiate de cele naturale, asigurând continuitatea

funcțiilor de producție și de protecție, generând randamente economice ridicate.

Față de cerințele sporite de asigurare a resurselor de apă și energie, de conservare a solurilor și a biodiversității, de reducere a emisiilor de CO₂

pentru prevenirea schimbărilor climatice,

se pune tot mai mult accentul pe funcțiile ecoprotective ale pădurii fără a se neglija producția de lemn, ci dimpotrivă, deoarece criza de energie necesită și utilizarea lemnului ca resursă energetică regenerabilă. În acest sens, silvicultura Pro Silva prin care se realizează permanența, stabilitatea și productivitatea ridicată a pădurii, satisface în mai mare măsură aceste cerințe comparativ cu alte sisteme silviculturale. Se reduc și cheltuielile de gospodărire prin dirijarea în sensul dorit a proceselor naturale din ecosistemele forestiere. Studiul proceselor ce se desfășoară în pădurea virgină permite perfecționarea continuă a operațiunilor de dirijare. Conceptul promovat se aplică, din ce în ce mai larg, în 24 de țări europene în care există organizații Pro Silva funcționale. Peste tot sunt suprafețe de pădure în care se lucrează după principiile silviculturii apropiate de natură, care pot servi ca modele.

Nu mai puțin importantă este și atitudinea proprietarilor de păduri, care în majoritatea țărilor europene și mai nou chiar și în Statele Unite ale Americii, au înțeles avantajele aplicării acestui gen de silvicultură și o folosesc din ce în ce mai mult.

Bazându-se pe principii consacrate în dome-

În vizită la Stațiunea Mihăești, INCDS Marin Drăcea

Visiting day at Regional Research Institute Mihăești (Foto: G.F. Borlea)

niu, silvicultura de tip Pro Silva aduce elemente noi legate de importanța tuturor componentelor ecosistemului forestier, oferă perspectiva unei rentabilități economice bazată în primul rând pe calitatea lemnului extras și promovând o viziune „holistică” aduce mai în lumină binefacerile oferite oamenilor de către pădure, așa-numitele servicii ecosistemice, subliniind că o societate normală reclamă existența pădurii cu o structură „normală” din toate punctele de vedere.

În România concepția, principiile și obiectivele asociației Pro Silva Europa au fost cunoscute încă din anul 1990. După primul Congres Pro Silva Europa (Besançon, 1993), la care a participat și președintele de atunci a Societății „Progresul Silvic” acad. Victor Giurgiu, în statutul acesteia s-a adoptat formularea potrivit căreia „Progresul Silvic” este membru colectiv al mișcării ecologice europene „Pro Silva”. Ulterior, Societatea „Progresul Silvic” a renunțat și la această calitate. Toată participarea din partea României la activitățile Pro Silva Europa, s-a făcut de către câțiva silvicultori în calitate de persoane fizice. În anul 1998, a avut loc prima întâlnire anuală a Pro Silva Europa la Timișoara și de atunci în fiecare an grupuri de silvicultori europeni vizitează pădurile din

România apreciind în primul rând gradul ridicat de naturalitate al acestora. După 20 de ani, Pro Silva Europa – s-a reunit pentru a 28-a întâlnire anuală în România (28-30 iunie 2017, Sibiu-Mihăești, Argeș-Șinca Nouă) unde 45 de participanți din 17 țări europene s-au întâlnit la Sibiu și au petrecut împreună cu silvicultorii români trei zile fascinante în pădurile din România.

În prima zi, împreună cu directorul Direcției Silvice Sibiu, Robert Blaj și cu inginer Codruța Bucsa, au vizitat pădurile administrate în mod tradițional prin aplicarea tratamentelor silviculturale de către Ocolul Silvic Avrig. În a doua zi, împreună cu dr. Guiman Gheorghe și alți cercetători, s-au vizitat pădurile Institutului Național „Marin Drăcea” de la Stațiunea Mihăești, județul Argeș, unde se aplică tratamentul tăierilor grădinate în fâgete și în amestecuri cu gorun. În ultima zi, împreună cu silvicultori practicieni, cadre didactice, cercetători și absolvenți iluștri ai Facultății de Silvicultură și Exploatare Forestiere, de la Universitatea Transilvania din Brașov și având ca gazdă pe ing. Urdea Sorin șeful Ocolului Silvic „Pădurile Șincii” și alți membri ai personalului acestui ocol, a fost vizitată rezervația naturală în suprafață de 350 de ha, recent inclusă în lista UNESCO, alături de alte păduri virgine din România. Este de remarcat că această pădure este proprietate a comunității locale din Șinca Nouă. Pe parcursul acestei vizite, cât și în numeroasele schimburi de experiență realizate de silvicultori români și străini în ultimii 25 de ani, precum și uneori în literatura de specialitate (Otto - 2000, Giurgiu - 2003, Sticulescu - 2000), s-a făcut recomandarea de a se promova concepția Pro Silva în silvicultura românească, acolo unde sunt condiții favorabile acestui scop, dar acest lucru nu s-a întâmplat încă oficial sau mai bine zis nu a fost recunoscut oficial, chiar dacă aplicarea anumitor tratamente sau lucrări silviculturale au respectat principiile silviculturii apropiată de natură.

„Am fost foarte impresionați atât de exemplele de bună practică în ce privește silvicul-

tura apropiată de natură, cât și de minunatele păduri naturale, neatinse de tăieri prezentate de silvicultorii români. Acestea sunt puncte de referință și laboratoare științifice din care ne putem inspira în munca noastră. Am învățat și mai mult aici despre atât de necesarele funcțiuni multiple ale pădurii pe care managementul lor activ trebuie să le furnizeze economiei și societății românești. În consecință, îi încurajăm pe toți silvicultorii români să implementeze tipul de silvicultură apropiată de natură. Implementarea cu succes a acestui tip de silvicultură se poate face doar cu pasiune de către silvicultori care trebuie să își folosească toată priceperea astfel ca să gasească cele mai bune soluții pentru fiecare tip de stațiune, tip de pădure și în concordanță cu evoluția socio-economică și istorică locală. De aceea, încurajăm factorii de decizie să aibă încredere și să inițieze un cadru legislativ care să permită ca silvicultorii să poată lua cu responsabilitate maximă, decizii individuale pentru aplicarea celui mai bun tip de tratament silvicultural în fiecare situație concretă din teren. Am întâlnit în România colegi silvicultori bine pregătiți profesional și pasionați, profesori și cercetători care înțeleg și reprezintă cu adevărat spiritul Pro Silva și dorim să le furnizăm un sprijin adecvat astfel încât ei să fie punctul de plecare pentru recunoașterea largă și implementarea cu succes în viitor a principiilor Pro Silva în România, pentru silvicultura viitorului ...”, au declarat membrii Pro Silva Europa prin președintele Eckart Senitz*, într-o declarație adoptată la sfârșitul vizitei lor în România.

Bibliografie

- Brucciamachie M., de Turkheim B., 2005 - La futaie irrégulière : Théorie et pratique de la sylviculture irrégulière, continue et proche de la nature, Edisud, Strassbourg, 286 pp
- Carcea, F., Leahu, I., Guiman, V., 2013 – Realități și perspective în aplicarea codrului grădinarit în pădurile României. Revista Pădurilor, nr: 2.
- Donita N., 1977 – Ecologie forestiera cu elemente de ecologie generală, Editura Ceres 1977, 372 pp
- Giurgiu V., 1978 – Conservarea padurilor, Editura Ceres,

- Bucuresti, 213 pp
- Giurgiu V., 2003 - Silvologie: Gestionarea durabilă a pădurilor României, Volum 3, Editura Academiei Române, 320 pp.
- Korpel St., 1995 – der Urwalder der WestCarpaten, Gustav, Stuttgart, jena, New York, Fischer Verlag, 310 pp.
- Leibundgut, H., 1946 – Femelschlag und Plenterung. Journal Grestier Suisse, Juillet.
- Liebundgut H., 1982 - Europäische Urwälder der Bergstufe. Dargestellt für Forstleute, Naturwissenschaftler und Freunde des Waldes. Bern und Stuttgart, ISBN 3-258-03166-5.
- Otto H-J., 1998 – Die Vielfalt der Wälder soll bewahrt werden. Forst und Holz, 10 September: 534
- Schütz J-Ph., 1999 - Naturnaher Waldbau: gestern, heute, morgen | Near-Natural Silviculture: Past, Present and Future. Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen: 1999/12, Vol. 150, No. 12, pp. 478-483. <https://doi.org/10.3188/szf.1999.0478>
- Stoiculescu Ch., 2000 – The Romanian natural forests – lessons for managed forests, Proceedings of the 3th International Congress of pro silva Europe - Falingbostell, 136-160.
- Vlad, I., Chiriță, C., Doniță, N., Petrescu, L., 1997 – Silvicultura pe baze ecosistemice. Editura Academiei Române, București.

Abstract. ProSilva Annual Meeting 28-30 June 2017, Sibiu, Romania. After 20 years, Pro Silva Europe met for the 28th annual meeting in Romania (28-30 June

2017, Sibiu). The meeting was attended by 45 participants from 17 European countries which have met in Sibiu and spent together with Romanian foresters three days in the Romanian forests. In the first day were visited the forests from Avrig Forest District to observe the application of traditional forestry practices being accompanied by Robert Blaj, the manager of the Forestry Directorate from Sibiu. In the second day, together with Mr. Dr. Guiman Gheorghe and other researchers, were visited the forests of the „Marin Dracea” National Institute from the Regional Research Institute Mihaesti, Arges County, where was presented the unevenaged management in beech forest and in the mixed forests of oak and beech. On the last day, along with practitioners, teachers, scholars from the Faculty of Silviculture and Forest Engineering, Transilvania University of Brasov, the host Urda Sorin, the manager of the ”Pădurile Șincii” Forest District, presented to all attendees the 350-hectare natural reserve, recently included on the UNESCO list, along with other virgin forests in Romania. The president of Pro Silva Europa, Eckart Senitz, were impressed by the professionalism of Romanian foresters, researchers and professors which are into ProSilva values and he hopes, along with the experience of European ProSilva members, to extend to a broad scale the principles of ProSilva in Romania for a better forestry in the future.

Author. Gheorghe Florian Borlea - University of Agricultural and Veterinary Sciences of Banat, Timișoara.